

Η Ορθοδοξία στο Λιχτενστάϊν πριν της πανδημίας

<i>Ελληνική κοινότητα</i>	<i>Σλαβική κοινότητα</i>
<i>Πρώτες Θείες Λειτουργίες <u>1977-80</u> (Πατέρας Εμμανουήλ Σιμαντηράκης από το Οικουμενικό Πατριαρχείο) Ποιμαντική φροντίδα για Έλληνες φιλοξενούμενους εργαζόμενους. Επίσημη ίδρυση της ελληνικής κοινότητας από τον πατέρα Ιγνάτιο Παπαδέλλη <u>16 Ιανουαρίου 1983</u></i>	<i>Πρώτες Θείες Λειτουργίες γύρω στο <u>1945</u> (Πατέρας Δαθιδ Τσουμποφ από τη Εξωτερική Ρωσική Εκκλησία στη Ζυρίχη) Ποιμαντική Φροντίδα για Ρώσους πρόσφυγες. Επίσημη ίδρυση της σερβικής κοινότητας: από τον πατέρα Ειρηνόφυλος Κοταρτσιτς <u>20 Απριλίου</u> <u>1996</u></i>
<i>Ένωσις όλων των Ορθοδόξων</i>	
<i>Και οι δύο κοινότητες έχουν ενωθεί για να σχηματίσουν ένα εκκλησιαστικό σύλλογο στον οποία οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί και άλλων εθνοτήτων έχουν επίσης το σπίτι τους. Στο μέλλον, μπορούν να σχηματιστούν νέες εκκλησιαστικές κοινότητες, αν αυτο θεωρηθεί αναγκαίο. Στις <u>16 Φεβρουαρίου 2008</u> δημιουργήθηκε ένα πανορθόδοξο συνέδριο επισκοπής.</i>	

Εκκλησία και πολιτεία στο Λιχτενστάϊν

Οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί είναι καλά ενσωματωμένοι στο Λιχτενστάϊν, αν και αντιπροσωπεύουν μόνο μια μικρή μειονότητα κάτω των 500 ατόμων. Αυτό οφείλεται, αφενός, στην εξαιρετική φήμη που απολαμβάνει η Ορθοδοξία κατά την κοινή γνώμη και, αφετέρου, στο δίκτυο καλών σχέσεων που οι ορθόδοξοι λαϊκοί ηγέτες μπόρεσαν να οικοδομήσουν με τα χρόνια λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές ιδιαιτερότητες .

Το Λιχτενστάϊν (39.000 κατοίκους.) είναι μια ανεξάρτητη μοναρχία, ιστορικά καθολική . Οι σχέσεις μεταξύ Εκκλησίας και Πολιτείας αλλάζουν, αλλά ο νέος νόμος «για τις θρησκευτικές κοινότητες» (Religionsgemeinschaftengesetz) δεν έχει ακόμη τεθεί σε ισχύ. Αυτή η προσωρινή κατάσταση, η οποία παραμένει εδώ και χρόνια, δυστυχώς έχει αρνητικές συνέπειες, ειδικά για τις προτεσταντικές και τις ορθόδοξες μειονότητες. Γι 'αυτό είναι σκόπιμο να γίνει μια περίληψη της κατάστασης σε αυτήν τη χώρα.

Κατάσταση τον 20ο αιώνα.

Από τις αρχές του 20ού αιώνα έως τη δεκαετία του 1980, όλες οι οικογένειες του Λιχτενστάϊν ήταν αυτόματα Καθολικές. Η θρησκευτική ποικιλομορφία υπήρχε μόνο στους μετανάστες: Μεταρρυθμισμένοι (Ελβετοί), Λουθηρανικοί (Γερμανοί), Ορθόδοξοι (Ελληνες και Σλαβοί), Καθολικοί (Ιταλοί και Ισπανοί). Οι Εβραίοι, οι Μουσουλμάνοι, οι Βουδιστές, οι Αγγλικάνες και οι Αθεϊστές ήταν λιγοστοί.

Το Λιχτενστάϊν ανήκε στην ελβετική επισκοπή Chur, αλλά η Καθολική Εκκλησία ήταν de facto όργανο του κράτους. Ακόμα και σήμερα, δεν υπάρχει φόρος εκκλησίας, ούτε επιλογή να εγκαταλείπουν την Εκκλησία. Η Καθολική Εκκλησία δεν είχε ποτέ τον δικό της προϋπολογισμό, η ιδιοκτησία των Ναων δεν ήταν πάντα σαφώς ρυθμισμένη, σε ορισμένες περιοχές τα μέλη του κοινοτικού

συμβουλίου εκλέχθηκαν απο τον δήμο. Από την άλλη πλευρά, πολλές αρμοδιότητες του Κράτους ήταν υπό την ευθύνη του ενοριακού ιερέα: σχολείο, αστικό μητρώο, ελεύθερος χρόνος και ψυχαγωγία, νεκροταφείο, εκπαίδευση, υποστήριξη των νέων, κοινωνικές υπηρεσίες, οικογενειακή πολιτική, ένταξη αλλοδαπών κ.λπ. Οι ξένοι είχαν πάντα την ευκαιρία να ασκήσουν την πίστη τους ελεύθερα, όπως προβλέπεται στο Σύνταγμα του Λιχτενστάϊ από το 1929. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι Ορθόδοξοι αντιμετώπιζονταν πάντα με μεγάλη καλοσύνη από τον Καθολικό κλήρο και απολάμβαναν τη γενναιοδωρη φιλοξενία στις ενοριακές εκκλησίες. Το κράτος έδωσε επίσης μια ετήσια επιχορήγηση 1.000 φράγκων το 2003, το οποίο, αν και είναι μόνο ένα συμβολικό ποσό, θεωρήθηκε ως το πρώτο βήμα προς την αναγνώριση από το κράτος.

Διαχωρισμός Εκκλησίας και Κράτους

Στο τέλος του εικοστού αιώνα, προέκυψε η ανάγκη να γίνει ο διαχωρισμός της Εκκλησίας και Κράτους (Entflechtung von Kirche und Staat). Αυτό ανταποκρινόταν στην επιθυμία του Πρίγκιπα Βασιλείου, ήταν σύμφωνο με το σύγχρονο καθολικό δόγμα και του επιτρεπόταν να έχει ουδέτερη και σύγχρονη διοίκηση με πλουραλισμό σύμφωνα με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Όλο και περισσότεροι μετανάστες έχουν πολιτογραφηθεί χωρίς να παραιτηθούν από την πίστη τους. Ο Χριστιανισμός δεν είναι πλέον το μονοπώλιο της Καθολικής Εκκλησίας όπως ήταν παλιά. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Dekan Franz Näscher, συμβούλεψε τους Ορθόδοξους να οργανωθούν σε μια ένωση βάσει του νόμου του Λιχτενστάϊν, όπως είχαν κάνει οι Προτεστάντες χρόνια πριν. Πήρε επίσης την πρωτοβουλία να ιδρύσει την Arbeitsgemeinschaft der Christlichen Konfessionen "ACK Liechtenstein" στις 14 Ιουνίου 1997.

Κρίση στην Καθολική Εκκλησία

Όπως γνωρίζουμε, όταν ο Msg. Wolfgang Haas υπήρξε επίσκοπος του Chur, είχαν προκύψει συγκρούσεις στο Graubünden και τη Ζυρίχη μεταξύ Καθολικών και οργάνων του ελβετικού κράτους. Πρέπει να σημειωθεί ότι το Λιχτενστάιν δεν επιτρέπεται να ανμυχθεί στα εσωτερικά προβλήματα της Ελβετίας. Το Βατικανό έπρεπε να παρέμβει για να επιλύσει την ελβετική σύγκρουση. Δυστυχώς, υπήρξε μια εντελώς απροσδόκητη εξέλιξη για το Λιχτενστάιν. Τον Δεκέμβριο του 1997, ο Πάπας δημιούργησε την αρχιεπισκοπή του Βαντούζ καταργήθηκε το Dekanat, χωρίς διαβούλευση με την κυβέρνηση του Λιχτενστάιν ή των ενοριών.

Η κρίση διήρκεσε δεκαετίες. Αυτή η κατάσταση κρίσης έχει σχεδόν παραλύσει το ACK.

Νομοσχέδιο «για την αναγνώριση των εκκλησιών και των θρησκευτικών κοινοτήτων».

Το 2008, η κυβέρνηση ανέλαβε τελικά την πρωτοβουλία διαχωρισμού «Εκκλησία και Κράτους» με ένα «νομοσχέδιο για την αναγνώριση των εκκλησιών και των θρησκευτικών κοινοτήτων» (Anerkennung von Kirchen und Religionsgemeinschaften) με καθορισμένα κριτήρια. Τόσο οι Ορθόδοξοι όσο και οι Προτεστάντες υπέβαλαν αίτηση για αυτήν την αναγνώριση, η οποία έγινε δεκτή με ικανοποίηση. Το καταστατικό έπρεπε ακόμη να τροποποιηθεί για να ταιριάζει στο καθορισμένο πλαίσιο. Οι Ορθόδοξοι κατάφεραν να μαζέψουν σχεδόν 1.000 υπογραφές, σημαντικός αριθμός για το μικρό Λιχτενστάιν. Αλλά υπήρξε μια νέα οπισθοδρόμηση επειδή ο νόμος δεν μπόρεσε να βρει την πλειοψηφία στο Κοινοβούλιο.

Νόμος για την «Αναγνώριση των Θρησκευτικών Κοινοτήτων» (Religionsgemeinschaftengesetz).

Η κυβέρνηση του Λιχτενστάϊν ξεκίνησε μια νέα διαβούλευση στην οποία συμμετείχαν όλα τα τμήματα του πληθυσμού. Οι Ορθόδοξοι είχαν πολύ εποικοδομητικές συνομιλίες με όλα τα πολιτικά κόμματα που εκπροσωπούνται στο Κοινοβούλιο. Μετά από μακροχρόνιες συζητήσεις στο Κοινοβούλιο, ο νόμος βρήκε σαφή πλειοψηφία μεταξύ των βουλευτών και τελικά εγκρίθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2012.

Παρά το γεγονός ότι δεν μπορούσαν να εκπληρωθούν όλες οι επιθυμίες της Ορθόδοξης Κοινότητας, είναι πλέον δυνατό για κάθε θρησκευτική κοινότητα να ζητήσει αναγνώριση εάν πληροί ορισμένα κριτήρια. Ένα από αυτά τα κριτήρια, είναι ύπαρξη 20 ετών, που υλοποιήθηκε από τους Ορθόδοξους το 2015, η οποία γράφτηκε στα καταστατικά την 1η Ιανουαρίου 2016.

Νέα ανεπιθύμητη καθυστέρηση

Έτσι, η Ορθόδοξη Εκκλησία έκανε επιτυχώς τα απαραίτητα βήματα για τη αναγνώριση της, και με την ευκαιρία αυτή μπορούσε να αισθανθεί την συμπάθεια ολόκληρου του πληθυσμού του Λιχτενστάϊν. Το μόνο αρνητικό σημείο είναι ο χρόνος. Μπορεί να φαίνεται μάλλον περίεργο το γεγονός ότι μια τέτοια διαδικασία συνεχίζεται εδώ και δεκαετίες και δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

Στην πραγματικότητα, η διαδικασία αναγνώρισης των θρησκευτικών κοινοτήτων δεν μπόρεσε ακόμη να τεθεί σε ισχύ, επειδή ο νόμος που ψηφίστηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2012 επηρεάζει επίσης την Καθολική Εκκλησία, ωστόσο έχουν προκύψει καινούργια προβλήματα (συνταγματική προσαρμογή και σε δύο δήμους το θέμα της ακίνητης περιουσίας). Αυτές οι συνθήκες εμποδίζουν την έναρξη ισχύος του θεσπισμένου νόμου.

Όχι μόνο οι Ορθόδοξοι, αλλά και οι Προτεστάντες βρίσκονται ακόμη στη λίστα αναμονής για την επίτευξη ισότητας σύμφωνα με τη Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι Εβραίοι, οι Μουσουλμάνοι και οι Βουδιστές θα έχουν το δικαίωμα ίσης μεταχείρισης αλλά ακόμα δεν πληρούν τα κριτήρια.

Η κατάσταση στον 21ο αιώνα.

Το αίτημα αναγνώρισης των Ορθόδοξων εστάλη στην κυβέρνηση ήδη από τον Μάρτιο του 2016 και πραγματοποιήθηκαν συνομιλίες με τον Πρέσβη Botschafter Prinz Nikolaus και τον Πρωθυπουργό Regierungschef Adrian Hasler.

Τον Φεβρουάριο του 2017, κατά τη διάρκεια των βουλευτικών εκλογών, ρωτήσαμε τη γνώμη από όλους τους υποψηφίους σχετικά με το νομικό καθεστώς της ορθοδοξίας και οι απαντήσεις ήταν εντελώς ικανοποιητικές (βλ. www.orthodoxie.li).

Τον Σεπτέμβριο του 2017, υποβλήθηκε κοινή έκθεση Προτεσταντών και Ορθόδοξων στον Επίτροπο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης (ECRI). Περαιτέρω συνομιλίες βρίσκονται σε εξέλιξη.

Στην ετήσια έκθεσή του για το 2019, η Ένωση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Λιχτενστάϊν (Verein für Menschenrechte) εξέφρασε τη λύπη της για το γεγονός ότι δεν έχει σημειωθεί πρόοδος στον διαχωρισμό της εκκλησίας και του κράτους εδώ και αρκετά χρόνια. Ωστόσο, κυβερνητικά έγγραφα ισχυρίζονται ότι «εναλλακτικές λύσεις» (ειδικά όσον αφορά την Καθολική Εκκλησία) αξιολογούνται. Δυστυχώς, δεν πραγματοποιήθηκαν περαιτέρω ενέργειες το 2019 και η πανδημία του 2020 προκάλεσε περαιτέρω καθυστέρηση 1 έως 2 ετών..

Οι Ορθόδοξοι πρέπει τώρα να συνεχίσουν να δείχνουν την παρουσία και την ενότητα τους, έτσι ώστε η πλεονεκτική θέση εκκίνησης να μην χαθεί την κρίσιμη στιγμή.

Κύριλλος Δέησα, Απρίλιος 2020.